

DOI 10.36074/logos-12.08.2022.07

СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМЕТРИКИ ЯК ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ

ORCID ID: 0000-0002-2114-0892

Ставицький Олександр Вікторович

Доцент кафедри економіко-математичних дисциплін та ІТ
Національна академія статистики, обліку та аудиту

УКРАЇНА

Лише за останні кілька років історія економетрики стала загальноприйнятною галуззю досліджень із власними науковцями та дослідниками. Проте перші письмові спогади про економетрику з'явилися ще в 1950-х роках, коли було проведено огляд перших 20 років економетричної роботи та проведено огляд раннього економетричного аналізу споживчого попиту. Внески в наступні роки були рідкісними, з історичними звітами, які надавали корисні орієнтири.

Павло Чомпа, польський економіст, вперше використав цей термін у спорідненій формі у 1910 році. Однак економісти кажуть, що Рагнар Фріш (1895–1973) запровадив цей термін у тому сенсі, в якому ми його використовуємо сьогодні. Фріш, норвезький економіст, був спів-лауреатом Нобелівської меморіальної премії з економічних наук у 1969 році. Економісти кажуть, що Фріш та Ян Тінберген (1903-1994) були основоположниками економетрики. Тінберген, інший со-лауреат Нобелівської премії 1969 року, був важливим голландським економістом.

Нині відсутнє єдине загальновизнане визначення економетрики. Більше того, серед українських та іноземних науковців немає єдності думок щодо самого терміна. Так, С.А. Айвазян, В.С. Мхітарян, Н.М. Кремер, Б.А. Путко, І.Г. Лук'яненко [1] та Л.І. Краснікова, А.Н. Мардас, Ю.А. Толбатов та ряд інших дослідників застосовують термін «економетрика». Водночас В.І. Слейко, С.І. Наконечний [2], Т.О. Терещенко, Т.П. Романюк, С.В. Ржевський та інші вчені вживають термін «Економетрія». У західній літературі подано таке найбільш узагальнене визначення економетрії, зокрема Л. Клейном, Г. Тінтнером, Г. Хансеном, С. Лізером, А. Класом: економетрія – це дисципліна, основне завдання якої полягає у встановленні й вимірюванні кількісних взаємозв'язків між економічними показниками за допомогою статистичних методів.

Економетрику прийнято ділити на складові: теоретична та прикладна.

Економетрист-теоретик досліджує властивості поточних статистичних процедур та тестів для оцінки невідомих у моделі. Незважаючи на особливості економічних даних, економетристи-теоретики намагаються розробити нові статистичні процедури. Зокрема, вони розробляють процедури, які є надійними чи дійсними.

З іншого боку, фахівці з прикладної економетрики використовують методи, розроблені теоретиками. Вони використовують їх для переведення якісних економічних заяв у кількісні. У міру наближення до даних фахівці з прикладної економетрики стикаються з атрибутами даних, які спотворюють наявні методи оцінки. Вони повідомляють своїх теоретичних колег, коли це відбувається.

Основним інструментом економетрики є модель лінійної множинної регресії, яка забезпечує формальний підхід до оцінки того, як зміна однієї

економічної змінної, впливає на змінну, залежну змінну, що пояснюється, зважаючи на вплив всіх інших, визначників залежної змінної. Це уточнення важливо, оскільки регресія спрямована на оцінку граничного впливу конкретної змінної, що пояснює, після врахування впливу інших пояснюючих змінних у моделі.

Як висновок, можна зазначити, що економетрика застосовує статистичні та математичні методи до даних, щоб пояснити явища та створити моделі. Різниця між звичайною статистикою та економетрикою полягає в тому, що економетрика зазвичай використовується, щоб пояснити, як саме працює економіка.

Список використаних джерел:

- [1] Лук'яненко І. Г. & Краснікова Л. І. (1998). *Економетрика*. Київ: Товариство «Знання».
- [2] Наконечний С. І. & Терещенко Т. О. (2000). *Економетрія*. Київ: КНЕУ.